

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:			Felelős szerkesztő:	Laptulajdonos:	A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke“ szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.
Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	ZÁDORY KÁROLY.	FIGULI ANTAL.	
Fél évre	4 „	Egyes szám ára 20 fillér			

Választások előtt.

Nem szoktunk a napi lapokból ismert közérdekű kérdésekkel foglalkozni, de a legfontosabb állampolgári jog gyakorlása oly közvetlenül érdeklapunk olvasó közönségét, hogy nem térhetünk ki a legközelebbi országgyűlési képviselőválasztások alkalmából ezen ügy szőnyegre hozatalának kötelessége elől:

Az apostoli magyar király ősbudavári trónusáról szolt a magyar nemzethez folyó hó 9-ikén, berekesztvén az országgyűlés ötévi ciklusát s a nemzet újból választandó képviselőit ez évi október hó 24-ik napjára hivta egybe országgyűlésre.

Államéletünk történetében korszakot alkot az október hó másodikától tizenegyedikéig terjedő általános képviselőválasztás, amennyiben folyó hó 10-ikén léptetett életbe teljes egészében a választások tisztaságának legfőbb garanciáját képező 1899. évi XV. törvényzikk, melynek értelmében a választások törvényessége felett a kuria fog bíraskodni. Öt nap óta szigorú büntetés terhe alatt tiltva van a korteskedéssel egybekötött etetés-ítás. A szavazatokat pénzen összevásárolni eddig is tiltva volt, de azért a vesztegetés nyíltan ment. Tilos a köztisztviselőknek hivatali állásuk tekintélyének érvényesítésével korteskedni s a szabad elhatározást befolyásolni. Nem szabad az egyházi kegyzsereket a választási küzdelembe vinni. Szóval, az említett törvényben a legmeszebb-menő gondoskodás történik a választások tisztaságának megvédelmezése iránt. A küszöbön levő választá-

sok fognak bizonyosságot tenni arról, hogy a legfontosabb alkotmányos jog szabad és korlátlan gyakorlásának biztosítását ezéltő törvény mennyiben felel meg a hozzáfűzött várakozásnak.

A választás foglalja már el az ország gondolkozásának egész terét. Minket legközvetlenebből a saját választókerületünk mozgalmá érdekel. Miként az egész országban úgy itt is kibontottak a pártok a zászlót. Itt nem az elvi ellentétek hívei mérkőznek, személyek körül csoportosulnak a választók, kiknek mindegyike a szabadelvűség dalaért küzd.

A gazdasági erők mérkőznek most első sorban egymással. Azok az erők, melyek eddig is majdnem kizárólag részesültek mindenkor az állam támogatásában, azok a gazdasági erők, melyek jogosan követelik az állam támogatását. Értjük az utóbbi alatt a földnek és a pusztulásba indult magyar birtokos, földmives s a földből táplálkozó osztálynak megmentését. Mert most csakugyan megmentésről van szó, hogy a különféle kizsákmányoló uezsora ne szipolyozza ki a földnek zsirját és áldását, a földmivelőknek, kisbirtokosnak, háztulajdonosnak erőit s ne tegye ezeket először koldussá, azután hontalaná se Erdélyben, sem a Felvidéken, de sehol az országban.

Magyarország népe immár tudatára jött annak, hogy kik azok, akik az ő érdekeit igazán akarják istápolni. Csakhogy ezt a tudatot csak akkor érvényesítheti, ha valóban tiszta választások lesznek, hogy ha a nemzeti trikolorok annak a szignumai lesznek, hogy legalkotmányosabb jogát most elántoríthatlanul, megvesztegethetlenül gyakorolja a nemzet.

Ámde vannak országos érdeket képező helyi tekintetek, melyeknek előmozdítását, érvényesülését kívánnunk nem csak szabad, sőt kötelességünk. Arra kell tehát törekednünk, hogy nyíltan vallott elveink képviselője, letéteményese, — kielégítésre váro s államérdeket is képező jogos helyi közolgainkban szőszólónk, istápolónk legyen.

Választókerületünk központjának Hátszegvárosának, minden vidékének, de különösen a Zsilvölgynek s főként központja: Petrozsénynek kielégítésre váro sok fontos érdeke kívánja, hogy kerületünk képviseletét oly egyénre bizzuk, aki érdekünkben tud is akar is tenni s hatékonyan előmozdítani képes mindama törekvéseinket, melyek nem csupán helyi, de egyszersmind államérdeket is képeznek.

Ezekről legközelebb szőlunk.

Erzsébet.

Három év óta a magyar nemzetnek gyászünnepe van szeptember 10-én. A hervadás, az elmulás szomorú idején szomorú halottak napját jelenti reánk nézve szeptember tizedike. A lelünk megrázkodik ezen a szomorú napon, mert ez a nap az évfordulója annak a rettenetes tragédiának, hogy egy elvetemült gaz gyilkos tört döfött szívébe szerencsétlenül járt Nagyszonyunknak, Erzsébet királynénak. Amíg élt a nemzet szeretete övezte jóságos lényét, főséges alakját. Amíg a nyomorult gyilkosnak vasa át nem járta azt a legnemesebben érző szívet: addig az mi velünk érzett. Fájdalmainknak részese örömeinknek osztályosa volt. Tudta, mi fáj nekünk, érezte, hogy miért lelkesedik a nemzet minden tagja.

S ha ez évfordulón eszünkbe jut emléke: szemünk könnybe borul s a mérhetetlen bánat marezangolja

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Statárium.

Lóra, legények! Meggyilkolták s kirabolták az anyási tisztartót.

A csendbiztos szigorú parancsára a perzekutorok azonnal fegyverkeztek, nyergeltek s pár perc alatt hét csendlegény a laktanya udvarán sorakozva várta a további parancsot.

Ezalatt az urasági béresgazda elbeszélte, hogy esti kilencz óratájban 5—6 álarczos rabló betört a tisztartó lakásába, megölték a tisztartót meg a feleségét s a mi pénzt, ezüstöt és drágaságot találtak mind elvitték. A nyitott konyha ajtón észrevétlenül mentek be. A konyhában csak egy kis szolgáló volt, ki ijedtében a cselédágy alá bujt. A többi cselédek az udvaron lévő cseléd szobában kártyáztak, beszélgettek. A kis szolgálóleány adta hírül a rémes esetet a cselédségnek akkor, midőn a rablók lóra kapva elvágattak. A kutyák is csak ekkor ugattak. Elmondta továbbá a béresgazda, hogy ő lóhalába sietett a biztos urhoz jelentést tenni s úgy gondolja, hogy a betyárok Csany felé mentek mintegy félórāja.

A csendbiztos kétrészre osztotta a perzekutorokat. Egy ügyesebb csendlegény vezetése alatt hármat a csongrádi uton indított a rablók nyomozására, a többivel pedig ő ment az anyási major felé. Ő lovagolt elől s utána emberei és az urasági béresgazda.

A kisteleki csordajárás közepén egy lovast vett észre a sötétben feléjük közeledni. Megállította portyázó

esapatát s figyelt. Vágtatva közeledett egy lovagló alak feléjük s midőn alig lehetett 25—30 lépésnyire, hirtelen irányt változtatott s a buczkás legelőn száguldott Szatymaz felé. A csendbiztos legényeivel üldözbe vette s többször rákiáltott, hogy álljon meg, de az vágtatott tovább s az üldözött és üldözők közötti távolság mindig nagyobb és nagyobb lett. A csendbiztos tüzet vezényelt. A fegyverek eldőrdültek s az üldözött alak eltűnt, mint ha a homokbuczka nyelte volna el. Mikor a csendbiztos odaért, egy ember állt szemben üldözőivel s lova mozdulatlanul fektűt a gyepen.

— Ki vagy? Kérdé harsány hangon a csendbiztos.

— Nyári Sándor vagyok.

— Te vagy Sándor! Hát mi az istennyilát keressz te erre éjnek idején? Ezzel gyufát gyújtott a biztos s látta, hogy az elfogott ember kezében kétesövű puská van s inge és bő gatyája véres.

— Ejnye, ejnye Sándor! — mondá feddőleg a csendbiztos, nem hittem volna, hogy tilalmas dolgokra add a fejedet. Hol vannak a czimboráid?

— Miféle czimboráim?

— Hát a kikkelt megöltétek s kiraboltátok az anyási tisztartót ezéltő egy órával.

— Biztos ur! Az élő Istenre esküszöm, hogy erről én nem tudok semmit.

— Hát hol voltál? Igazold magad.

— Hogy hol voltam, azt nem mondhatom meg, ha felakasztanak is.

— Már pedig öcsém a nyakadon van a hóhér kötele. Tudod e hogy statárium van s a kit a közbiztonság közegei gyanus körülmények között üldözbe vesznek, mint menekült elfognak, különösen ha fegy-

ver van nála és nem tudja igazolni magát, 48 óra alatt felakasztják. Tudom, hogy az egész családod tisztességes, jóra való s a katonaságnál is jól viselted magadat, de a látszat ellened vall s kötelességed magadat tisztázni. Jer velünk oda, ahol ezideig a mai estét töltötted.

— Nem tehetem.

— Sándor! Nagy baj lesz ha makaeszkodol.

— Tegyenek velem akármit, de azt nem árulhatom el hogy hol voltam.

— Akkor a röktönitélő bíróság elé s az akasztófára jutsz.

Vasaljátok meg s induljunk, mondá a perzekutoroknak.

Nyári Sándort megvasalva kísérték az anyási majorba s onnan a tényállás felvétele után másnap reggel a szegedi rögtönitélő bíróság elé. Ott is tagadta, hogy a rablás- és gyilkosságban részes volna.

— Hol voltál azon este, midőn a csendbiztos elfogott? Kérdé a statárialis bíróság elnöke.

— Azt nem mondhatom meg, de Isten a tanum, hogy a rablás és gyilkosságban részes nem vagyok.

— Jöjjön be a terhelő-tanu, mondá az elnök a börtönörnek.

Belépett a meggyilkolt tisztartó kiisszolgálója s az elnök kérdé:

— Ismered ezt az embert?

— Nem ismerem.

— Láttad már valahol? Ha igen, hol láttad.

— Ott állt a konyha ajtóban kétesövű puskával, mikor a betyárok bementek a tisztartó urhoz a szobába. A ruhájáról ismerek rá. Mikor viaskodtak a többiek a tisztartó urral, ő is berohant a szobába, akkor

ma is szívünket. Mert siratjuk ő benne a magyarok fejedelmi anyját, kinek élete áldás volt mireánk, jó öreg királyunkra, áldás volt a hazára.

Áldásos gyengéd kezei a nemzet fájó könyeit szarították fel egykor. A magyar földnek szíve dobbanása üdvözölte akkor, mikor először jött be ebbe az országba, mikor először jött be a magyar nemzet körébe. S azóta egyre lángolabb szeretettel dobbant a nemzet minden tagjának a szíve, ha Erzsébet királyné nevét hallotta. Nemcsak a királynét, a fejedelmi hitvest, az anyát, a nőt szerettük benne. Mert a nemzet tudta, látta, hogy ennek a felséges asszonynak a szíve megnyílt a nemzet számára. Mert a nemzet azokban a szenvedésekben, mik a boldogult emlékü királynőt érték, a maga sorsát siratta.

S míg a szerencsétlen koronás martir haladt a koronák golgota-útján, egész nemzete részvéte, imádó hódolata kísérte útján. A mikor a tragédia történt, az egész nemzet lelke kimondhatatlan fájdalommal telt meg. Magyarországi tövises koronás Nagyasszonyáért égő könyeket hullatott minden magyar.

Mint a bérczi tölgyet lesújtó villám csapása, úgy érte a nemzetet a rettenetes hír azon a napon s azóta csodás örök legendává alakultán jár erdőkön, sziklákon át, kunyhóról-kunyhóra a szerencsétlen tragédia története. A nép emlékeztében, lelkében a királyné mint égbe szállott szent él. Nem a hazai földben van sírja, nem a földben porlad földi teste, hanem a mesze idegenben. És mégis sírja ott van minden magyar lelkében, el nem porló emlékezte ott ül hű nemzete szívében.

Évek, évtizedek szállhatnak örökös útjokban a semmiségbe, alá az örökkévalóságba, az idő vasfoga megemészthet márványt, rezt és aranyat, de a magyar nemzet lelkéből ki nem törölhető azt, a bánatos, fájdalommas szeretetet, mit a nemzet érez szerencsétlenül elvesztett Nagyasszonya iránt.

Ismét eljutottunk a nagy hervadás, a hosszú elmulás emez évfordulójához.

A ködös, szürke levegőn száz és ezer harang hirdeti a rettenetes fátum napjának gyászos emlékeztetőjét s a bánatos harangzó mellett a nemzet sohaja, bánata, keserve és imája felfelé száll, át a levegő-égen — az örökkévalóság felé Magyarország Nagyasszonyáért.

Az egész ország ahítatos kegyelettel ünnepelte a gyásznapot. Petrozsényben a rom. kath. templomban requiem volt s a hívek buzgó imát mondtak, ájtatos zsolozsmákat énekeltek a megdöcöltnék lelki üdvéért. A tanítványok közül egyedül a zárdaiskola növendékei voltak jelen a gyászmisén, minthogy a m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter rendelete folytán az iskolák Erzsébet napján, november hó 19-ikén ülik meg a szomorú eset évfordulóját.

Vulkán hazafias közönsége, szintén kegyelettel emlékezett meg nagyasszonyunk gyászos kimúltának évfordulójáról. Lotter József állami állatorvos intézkedése

folytán Buday János lupényi r. kath. blebános a pelépő állomási kápolnában gyászmisét s megható alkalmi gyászbeszédet mondott. A requiem jelen voltak a belépő állomás és vámhivatal személyzete, főnökeik vezetése alatt, a m. kir. csendőrség s m. kir. pénzügyőrség, a körjegyzőség s Vulkán értelmisége.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága** f. évi szeptember hó 20-ik napja d. e. 9 órájára kitűzött rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Ó cs. és apostoli kir. Felsőegének legkegyelmesebb királyi meghívó levele, mely szerint az ország főrendei és képviselői a folyó év október havának 24 ik napján megnyitandó országgyűlésre összehívattak s egyszersmind meghagyatik, hogy a képviselőválasztásra nézve a törvényszerű intézkedések haladéktalanul megtétessenek. 2. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendelete a vármegyei utbiztosok szolgálati viszonyairól, minőségéről és hivatalos teendőiről alkotott szabályrendeletnek az utbiztosok fizetésére vonatkozó határozmányainak megfelelő módosítása iránt. 3. A közigazgatási bizottságnak határozata, a dévai közorházban egy főpolói és egy segédápolói állás rendszerezése, a kórházi ellenőr és imok részére lakbér megállapítása iránt, trvh. hozzájárulás végett. 4. A dévai megyei közkórház 1899. évi zárszámadása. 5. Bácsi község képviselőtestületének határozata, népkönyvtár létesítése iránt. 6. A branyicskai körjegyzőséghez tartozó községek képviselőtestületeinek határozatai, a körjegyzői fizetések 800 koronáról 1200 koronára leendő felemelése iránt. 7. Dobrá község képviselőtestületének határozata, a jegyzői lakbér-, fa- és utazási átalánynak felemelése tárgyában. 8. A nagypénteki ref. társaság kérése, anyagi támogatás iránt. 9. Kurezer Ödön dévai gyógyszerész oklevelének kihirdetése. 10. Orbán Péterné bába oklevelének kihirdetése. Indítványok. A közgyűlést megelőzőleg törvényes időben beérkezhető indítványok tárgyalása.

— **Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága** leg több adót fizetők névjegyzékének 1902-ik évre leendő kiigazítása céljából a vármegyei igazoló választmány üléseit a vármegyei ház kis üléstermében 1901 szeptember hó 19 és 20-ikán naponta d. e. 9—12 óra között tartja. Figyelmeztetnek ennél fogva mindazok, a kik egyenes állami adójukat kétszeresen számítatni kívánják, hogy az ülések tartama alatt az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságukat igazolják, mivel különben az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől ez alkalomra elesnek.

— **Eltűnt hitves**, Simon Balázs volt petrozsényi h. másodbíró, jelenleg lupényi kereskedő neje,

született nagynyújtódi Csüdör Ilona ki már húzamos idő óta beteg volt, még július hó 15-én eltávozott hazáról oly czélból, hogy Budapesten vagy Bécsben fogja magát gyógykezeltetni, illetőleg operáltatni. A férj várta néhány napig, pár hétig az értesítést nem jött s midőn már heek elmúltak, tudakozódott neje után s meggyőződve, hogy sem az osztrák, sem a magyar fővárosi kórházakba nem jelentkezett, más irányban is nyomozódott és rájött, hogy július hó 16-án Kolozsvárra érkezett, ott az utcán összeesett s a mentők beszállították a Karolina országos kórházba, hol gyengesége s lázas állapota miatt személyazonosságára s illetőségére vonatkozólag nem tudott felvilágosítást adni s így mint ismeretlen ápolat halt meg. A kórház-igazgatósága tisztességesen eltemetette s hátrahagyott ruházatát, ékszerét s pénzt leltározva őrizte. Ezekből és imakönyvének utolsó lapjára ironnal irt ezen feljegyzésből: „Csüdör Mária“, és a férjnek minden kételety kizáró bevallásából a szerencsétlen nő személyazonossága megállapítván, a halotti anyakönyv kiigazítása és ezzel az elhalálozás hivatalos beigazolása iránt. A 34 éves beteg asszony, bizonyára az uton határozta el magát arra, hogy eredeti szándékát megváltoztatva Kolozsvárra ment a mit férje csak szeptember 5 én puhatolhatott ki. Lupényben f. hó 9-én d. e. 9 órakor volt az elhunynak lelkiüdvéért a requiem, mely alatt Kekel József áll. tanító s kántor általános feltűnést keltett megható gyász énekeket énekelt, mely az intelligens áhitatos közönséget könyekre indította.

— **Köszönet nyilvánítt.** Váratlanul elhunyt szeretett nőm elhalálozása, különösen a gyász-isteni tisztelet alkalmával a részvét oly meghatóan nyilvánult, hogy ezért a magam és árvám maradt kis fiam nevében leg-hálásabb köszönetemet nyilvánítom.

Lupény, 1901, szeptember hó 14.

Simon Balázs.

— **Köszönetnyilvánítás.** A P. és V. szeptember elseji számában köszönettel nyugtáztattak a gymnasium segélyző könyvtára javára rendezett mulatságon befolyt föltűzfizetések. Utólag még a jótékony czélra adományozott: Papp Sándor ur 2 koronát. Fogadja adományáért, valamint még Pick Samu ur a pénztárnoki teendők szíves végzéséért hálás köszönetünket.

A gym. igazgatóság.

— **Szüreti mulatságok Petrozsényben.** Különösen hangzik, hogy itt, ahol szőlő nem terem, szüreti mulatság legyen. Pedig lesz. A polgári olvasókör rendezi f. é. október hó elsején a saját és a Wagner féle vendéglő összes helyiségeiben. Lesz szabad tűznél főzött halpárikás, táncmulatság stb. Az érdekes programot jövő számmunkban közöljük. Ezuttal felhívjuk a kedélyesnek ingerkező mulatságra Petrozsény és vidéke közönségének figyelmét.

— **Emberölés.** Folyó hó 8-ikán aranylakodalmá,

nem volt véres az inge és gatyája s mikor kijött akkor véres volt. Én a konyhában a eselédágy alá bujtam ijedtemben s onnan láttam mindent.

— Mitől véres a ruhád, Sándor? Kérdé szelid hangon az elnök.

— Nem tudom.

— Tekintetes röktönítelő-bíróság! Midőn üldözöbe vettük a vádlottat s a lovát kilőtük alóla, akkor az összeesett ló vérzett s az is bevérézhetette, — mondá közbevágva a esendbízós.

— Nem a esendbízós urat kérdeztem, jegyző meg az elnök.

— Miért menekültél a perzekutorok elől? faggatá tovább vádlottat az elnök.

— Nem akartam hogy valaki felismerjen.

— Mi szükséged volt a fegyverre?

— Apám vadászfegyverét azért vettem magamhoz, mert édes anyámnak azt mondtam, hogy kacsalesbe megyek a Fehértóra; — nehogy egyebet gondoljon.

— Utoljára figyelmeztettek, — mondá az elnök, hogy nagyon terhelő bizonyítékok szólnak bűnösséged mellett, melyeket azzal ronthatss le, ha bebizonyítod, hogy hol voltál a rablás és gyilkosság idején.

— Vegyék el az életemet, de azt az egyet nem árulhatom el.

— Gondold meg fiam! mondá a védő ügyvéd, a röktönítelőbíróság előtt állasz, a statárium ki volt hirdette s téged fegyverrel a kezeden üldözés közben fogtak el a közbiztonság őrei. Ruhád véres s egy tanu eskü alatt vallja, hogy a rabló-gyilkosok között láttott. Mond meg az igazat s ártatlan fejedre ne engedd ki-

mondani a legborzasztóbb itéletet. Ne hozz szégyent ősz apádra szerető édes jó anyádra, egész családnadra. Egy szavadra kerül s megmented ifjú életedet.

— Azt az egy szót nem mondhatom inkább önkézzemmel szakítom ki a nyelvemet.

Elnök a tárgyalást befejezettnak nyilváníva, felhívtá az ügyészt e vád előterjesztésére.

Az ügyész felállott, sápadtan, remegő hangon terjesztette elő a vádat s kijelenté, hogy soha sem érezte hivatását oly kegyetlennek mint ezuttal, midőn a terhelő bizonyítékok alapján vádlott fejére a halálos ítélet kimondását kérni kénytelen. A megrendült személy-és vagyonbiztonság védelme elttentető megtorlást követel s ha vádlott nem vett részt az anyási tisztartó és neje kegyetlen meggyilkolásában és a rablásban — amint állítja —, akkor kimutatta volna alibijét és a büntető igazságszolgáltatás pallosát elhárítja fejről. Ha tehetné s nem teszi, lelkére száll az esetleges bírói tévedésért minden felelőség.

Majd a hivatalból kirendelt védő emelt szót s arra kérte a röktönítelőbírótságot, hogy védenének bűnössége az öszetett terhelő bizonyítékokból csak következtethető, mely tevéis is lehet, ennél fogva kérte az ügyet a rendes törvényszéki eljárás elé utalni.

Elnök felszólította Nyári Sándor terheltet, hogy ha van valami mondani valója, adja elő.

— „Nem vagyok bűnös.“ Ez volt minden mondani valója.

A statariális bíróság visszavonult s félőrai tanácskozás után a tárgyaló terembe visszatérve, elnök kihirdette a halálos ítéletet s Nyári Sándort azonnal a siralom házába kísérték.

Boltives szürke cellába kísérték a halálra ítélt fiatal embert. A vasrácsos ablak fekete lepellet volt elfüggönyözve fekete szegélyű fehér abroszszal terített asztalon két égő gyertya között állt a feszület. Ez volt a halál tornácza, melybe Nyári Sándor belépve leült az asztalhoz s a fejét összekulcsolt kezeire hajtvá, révedező tekintetét a feszületre függeszté.

A főfoglár kérdezte, hogy van e valami kívánsága.

— Nincs semmi, mondá fásult közönyösséggel az ifju.

Eljött a pap, a fegyveres örök kimentek a cellából s behúzták az ajtóját. Nyári Sándor töredelmesen gyönt.

— Mért nem mondom meg fiam, hogy hol voltál azon éjjel. Isten fölcent szolgálja nem árulja el, ha tán más tiltott dolgot követtél el . . .

— Erről ne szóljon szent atyám. Tudom, hogy nem jutnék az akasztófára, ha egy szót szólnék, de inkább veszszen az életem, mint a becsületelem.

A folyosón ácsorgó kíváncsi tömegem egy jajveszékő nő törtéttét át s nem törődve a fegyveres örök tilalmával egy pillanat alatt a siralomházban volt.

— Fiam! Édes jó fiam!

— Anyám, drága szülő anyám!

Az agg nő ájultan rogyott fia karjaiba s midőn ujra eszmélt, esdekelve kérte egyetlen gyermekét, hogy mondja meg hol volt azon éjjel . . .

Sándor hallgatott.

— Ne légy irgalmatlan önmagadhoz, nevelő dajkádhoz, édes anyádhoz s becsületes ősz apádhoz. Tudom hogy rabló-gyilkos nem lehetsz. Ne ejtsd téve-

ülte Benedek István petrozsényi utkaparó és lámpagyújtó derenyési lakásán. Odavetődött Zsunszky Mihály napszámos is, aki többekkel kötekedett, majd verekedett, mi közben Weisz Mihály petrillai vállalkozó úgy megszúrta, hogy rövid idő alatt meghalt. Weisz Mihályt a csendőrség letartóztatta s átadta a dévai kir. ügyésznek.

— **Az utcái rendtartás** Petrozsényben következően a régi. Vásár-és ünnepnaponként ácsorgó tömegektől nem lehet a járdákon menni; éjjel és nappal ordítanak részeg csavargók az utcákon; léptenyomon az utcákon fetrengő bepálírozott szerekhajok fekszenek a járdákon és senki sem távolítja el őket onnan; a cselédek leszorítják a vízhozó csebrekkel s dézsákkal a járdákról a közönséget. A képviselő testület megbízta az előjáróság egyik tagját a rendőrbiztosi teendőkkel s intézkedett, hogy addig is, míg a rendőri állások betölthetnek, a létező 3 közrendőrrel gondoskodjék az utcái rendtartásról, a belrendőri szolgálat ellátásáról. Ez a helyes intézkedés is csak írott malaszt maradt, mint annyi más. Mi, a közönség méltó megbotránkozásának kifejezést adunk, általános helyesléssel találkozunk felszólalásunk s ezzel ismét lekerül az ügy a napirendről, és bukdoshatunk fel a járdákon alvó részegeken, a járdákra rakott dézsákban, gyönyörködhetünk az utcái ordítószékben s kerülgethetjük az utcán ácsorgó tömegeket stb. stb.

— **Pályázat.** Posta-, távírda- és távbeszélő kezelési szolgálatban alkalmazandó és a XI-ik fizetési osztályban 1000 koronától 1400 koronáig emelkedő évi fizetéssel, továbbá lakpénzzel javadalmazott posta- és távírdasegédtsztek kiképzésére, folyó évi október hó 15-től hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamok lesznek a következő posta- és távírdahivataloknál: Keskemén és Selmezbányán, Eperjesen és Sátoralja-Ujhelyen, Brassóban és Kolozsvárt, Aradon és Debreczenben, Keszthelyen és Mohácson, Nyitrán és Léván, Székesfehérvárt és Szombathelyen, Szabadkán és Veszecsen, Eszéken és Zimonyban. Ezen tanfolyamokra hallgatókúl fölvételnek: a) első sorban a kisebb hivatalnoki alkalmaztatásra igényjogosultsággal bíró, igazolványos katonai altisztek; b) postamesteri vagy postatávírdakiadói minőségben szolgáló oly férfiak, kik a gymnasium, reáliskola, vagy polgári iskola negyedik osztályát, esetleg ezekkel egyenrangú más iskolák megfelelő osztályait sikerrel elvégezték; c) ugyanezen iskolai előképzettséggel bíró és 18-ik életévüket meghaladott más férfiak; végül, ha ily pályázók kellő számmal nem jelentkeznek, d) a fenti iskolai előképzettséget igazoló, 16-ik életévüket betöltött ifjak is. A fölvételre megkívántatik továbbá annak igazolása, hogy folyamodó 1) magyar állampolgár, 2) 35 ik életévét még nem haladta túl; 3) a magyar, illetve, ha horvát-szlavonországi illetőségű, a horvát nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja; 4) feddhetetlen előéletű; 5) a posta- és távírdaszolgálatra testileg is teljesen alkalmas, mely utóbbi körülmény közhatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolandó. A tanfolyamok hallgatói tandíj czimén fejenként husz (20) koronát kötelesek fizetni s ezen díj lefizetése alól csak az igazolványos katonai altisztek

mentetnek föl. A szakvizsga letétele után a hallgatók posta- és távírdasegédtszti állásra képesítést nyernek, illetve a posta- és távírdasegédtszjtjelöltek létszámába fölvételnek s a beálló üresedéshez képest posta- és távírdasegédtszteké neveztetnek ki. Akik ezen tanfolyamokba belépni óhajtanak, sajátkezűleg irt folyamodványukat, születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelve, folyó évi szeptember hó 30-ig és pedig a már közszolgálatban állók felesleges hatóságuk útján, a többiek pedig az illető főszolgabíró, vagy polgármester közvetítésével, a tanfolyam helyére nézve illetékes posta és távírdai igazgatósághoz nyújták be.

— **Sok a tanítónő.** Ha egy-egy állás üresedésbe jön, legyen az bár szerény javadalmással egybekötve annyi a pályázó, hogy állások belöltésére hivatottaknak szinte rosszul esik a jobbnál-jobb képesítéssel bírókat mellőzni. „Sok az ember kevés a foka”. Különösen tapasztalható ez a tanító állásoknál. Ez indította a választás- és közoktatásügyi m. kir. minisztert arra, hogy az összes tanítóképzőkben a magánvizsgálatokat megszüntette. Bizonyára sokakat kellemetlenül érint ezen intézkedés, de a köztekintetek parancsoló követelménye elől a közoktatásügyi kormányzat nem térhetett ki s így azon nők, kik a tanítónői képesítést anyagi eszközök hiányában magán uton reméltek megszerezhetni kénytelenek más életpályát választani.

— **Az ebek.** Sokszor felszólaltunk már a kőbor ebek garázdálkodásának megszüntetése végett, de mind hiába; e tekintetben sem történik semmi. Esténként megtámadják a főtezőn a járőkelőket a mérsároskutyák nappal a vendéglőkben és kávéházakban alkalmatlankodnak a kunesorgó ebek a közönségnek, vagy az utcákon és köztutereken esatangoznak. A kinek gyönyörűsége tellik az ebekben, azok tartásuk otthon és pórázon a kutyáikat s ne okozzanak azokkal másoknak kellemetlenséget. Olykor-olykor egy-két ebet a sintér összefogdos, de néhány fillérért azokat ismét szabadon eresztik sőt vannak akik nyíltan kérkednek azzal, hogy az ő kutyáikat nem meri a sintér megfogni. Ugy látszik Petrozsényben még a kutyákra nézve is van „személyválogatás”. Ismételnem, Isten tudja hányadszor hívjuk fel a hatóság figyelmét a kutyák garázdálkodásának és alkalmatlankodásának megszüntetésére.

— **A közigazgatás egyszerűsítése.** A belügyminiszteriumban serényen folynak a közigazgatás egyszerűsítésének munkálatai. A tisztviselők fegyelmi eljárásáról szóló szabályrendelet, melynek szerkesztési utasítását maga Széll Kálmán miniszterelnök dolgozta ki, már teljesen elkészült. E szabályrendelet megszerkesztésénél különösen súlyt helyeztek a rövid eljárásra, mely a megyei tisztviselők általános és sokszor hangoztatott óhaja volt.

— **A hunyadmegyei gazdasági egylet** a földművelésügyi m. kir. miniszterium támogatása mellett Déván, 1901. évi szeptember 28. és 29-én gyümölcs- és vetemény-kiállítást rendez. A kiállítás czélja: Hunyadmegyében a gyümölcs- és vetemény-termelésnek előmozdítása, különösen az arra méltó termelőknek kellőképeni díjazása és az itten termelt nemesebb gyümölcs-fajoknak a vevőközönséggel való megismertetése által. Kiállítanak: 1. friss gyümölcsök, 2. szárított gyümölcsök, 3. gyümölcs-conservek (befőttek, izek stb.) 4. gyümölcs-borok, ezetek és egyéb termékek, 5. friss vetemények, 6. szárított vetemények és vetemény conservek, 7. gyümölcs és vetemény kertészeti eszközök, gépek stb. vagy azok rajzai. Kiállítási díjak: Diszoklevelek és minden egyes csoportra nézve külön-külön 1 darab 20 koronás, 1 darab 10 koronás arany és 1 darab 5 koronás ezüst pénzdíj. Pénzdíjra csakis az 50 kat. holdon aluli gazdák tarthatnak igényt. Részt vehetnek: A 2 — 6 csoportokba valókkal csupán hunyadmegyei termelők és kizárólag csakis hunyadmegyei termeszterményekkel, ellenben a 7 ik csoportba tartozókkal más megye területén lakók is. Kiállítási térdíj nem fizetetik. Friss gyümölcsök és vetemények 5 klg. meg nem haladó nyitott kosarakban vagy papírból e czélra készült tálcákon. Szárított gyümölcsök és vetemények papírtálcákon. Conservek, befőttek stb. üvegekben, dobozokban. Gyümölcs-borok, cezzetfelek palackokban lesznek kiállítandók. Bejelentések szeptember 25-ig fogadtatnak el a rendező bizottság által.

— **Szerencsétlenség a Málea-hidon.** Sokszor em-

lítettük, hogy a Petrozsény község belterületi központján, a szurduki nemzetközi uton levő Máleahid oly veszélyes, hogy ott előbb-utóbb végzetes szerencsétlenség fordul elő. Hiába adtunk kifejezést a közönség jogos kíváncsiának és méltó felháborodásának, hiába emelt panaszt a községi előjáróság, az ideiglenes hid veszélyes voltát jelezve s a forgalmi és biztonsági igények követelményének megfelelő hid építését szorgalmazva, mindez süket fülekre talált. Egy éve elmúlt, hogy a vízár elpusztította a régi hidat s az akkor hevenyészett keskeny és rozoga tákolmány még most is ott disztelenkedik a legelőnebb forgalmi vonalon. Több szülő nem meri gyermekét az iskolába, az ovodába küldeni, attól félve, hogy a hídrol lezuhan, vagy a tehenek a mélységbe lökik, minthogy a tehénescordát rendszerint akkor terelik a közlegetőre, vagy onnan haza, midőn a tanulók az iskolába, vagy onnan haza mennek. Számátlan szerencsétlenségre emlékeztünk már meg, mely ezen hídön történt, a legutóbbi balesetnek azonban majdnem emberélet áldozata lett. Molnár András bányász sötét éjjel ment haza, a kérdéses hídön egy részén csak gerendák vannak s ezek között lezuhant a szerencsétlen ember s ott jajveszékelt a köves mederben, míg Kozák Lajos kereskedő a jajgatásra felébredt s Kozák Györggyel nagy nehezen kihozták Molnár Andrást a Málea patakából s vérző sebeit megmosták és nagy nehezen eszméletre hozták. A szerény bányász korágyon fekszik s ha életben marad is, a szenvedett súlyos sérülések nyomait egész életén viseli. Ideje volna már, hogy illetékes helyen komoly és gyors intézkedés fogantosszítatnék a botrányos, szégyenletes és közveszélyes állapot megszüntetésére, addig, míg a rendőrhatalóság köztekintetekből a hid használatát be nem tiltja. Ami már is indokolt volna, csak az a baj, hogy ez esetben a Felső-Zsilvölgygyel és Romániával teljesen fennakadna a közlekedés.

— **Villanyos nyitó-készülék.** A bécsi központi tüztöltőség udvarában néhány nap óta egy új készülék van, mely hivatott volna arra, hogy tűzveszély esetén egy épület összes ajtóit egyszerre kinyissa. A készüléknek, mely Dyavakhof herceg tervei szerint készült, különösen a színházak égésénél volna nagy szerepe. A villanyos árammal összekötött nyitó-készülék egy perc alatt működésbe hozható, amire egy gépezet a tolózárat kihuzza és egy rugó az ajtót kilöki. Ugyanekkor egy kigyuladó vörös lámpa a kijárat hollétét is jelzi. Szép, ha igaz.

— **Susztérné asszony.** Egy falusi suszter gonosz természetű oldalbordájával elment az odavetődött állatseregletet megnézni, ahol alig győzte az oroszán, tigris, és más rettegett vadállatok ketrezeiben az állatsereglet igazgatójának véghezvitt vakmerő mutatványait bámulni, melyek után sietet megjegyezni az igazgató előtt, hogy: mégis nagy dolog lehet ezeket a fenevadakat így megszelídíteni.

— **A hogy vesszük —** szól az igazgató. Külömben az egésznek titka a szemben rejlik; ha én rá nézek a legvadabb állatra, az megszelídül.

— Ugyan kérem kedves igazgató ur nem nézzen rá egyszer az én — feleségemre?

— **A petrillai személy- és vagyonbiztonság** szintén rossz lábon áll. Véres verekedések, késelések, lopások napirenden vannak. Csendőrség, rendőrség nincsen, szabadon garázdálkodnak a kihágásokra hajlandó emberek. A közönségnek általános óhajta, hogy a személy és vagyonbiztonság megvédése érdekében Petrilla községnek ötvenezer holdnyi területén csendőrszervezetnek.

— **Süppedés a petrillai uton.** A petrillai vicinális uton, nem messze a Zsilhidtól alámosza a víz az uttestet, mely 10—15 méternyi vonalon beleszakadozott a Zsilbe s néhol oly keskeny az ut, hogy csak nagy vigyázattal lehet azon kocsival közlekedni. Kíváncsi volna a közlekedés biztonsága érdekében az utat jó karba helyezni, mielőtt szerencsétlenség történik.

— **A vasuti átjárónak** a petrillai ut mentén gépezettel eresztik le a kocsik közlekedést elzáró vasrudakat. A sorompór messzire van az átjárótól s igen gyakran éppen akkor eresztik le a vaskorlátot, midőn a pálya testen áthaladnak az arrajárók kocsival, vagy gyalogosan s nem egyszer megtörtént, hogy a gyorsan leeresztett vasrudat az emberek vagy állatokra zuhantak. Kíváncsi volna oly intézkedést tenni, hogy az esetleges szerencsétlenségnek eleje vethessék.

désbe a földi igazság-szolgáltatást, ne öld meg agg szüleidet.

Eljött az édes apa, zokogva borult fiára, öreg napjainak egyedüli reménységére. A fiu sirt, zokogott s hallgatott. Az apa kérése, könyörgése sem hatott rá.

Másnap délelőtt 8 órakor kivitték a vesztőhelyre Nyári Sándort, Ezeren és ezeren álltak körül a bitófát s midőn a hóhér a nyakára hurkolta a kötelet, felkiáltott:

— Ártatlanul halok meg!

A másik pillanatban holtan csüngött a bitófán.

Vönczy Pál szeged — felsőrézsi tanyai fiatal gazda szerdán délután 3 órakor érkezett haza a tanyájára. Fiatal szép felesége, szokás szerint ebéddel várta. Ő újságolta a menyecskének, hogy Nyári Sándort délelőtt felakasztották, mert ő is részes volt vasárnap este az anyási tiszttartó meggyilkolásában s kirablásában.

— Az nem igaz! kiáltott fel szinte öröngve a fiatal asszony.

— Ártatlannak vallotta magát, — folytató Vönczy, de a perzekutorok elfogták azon éjjel, fegyverrel kezében s nem vallotta be hogy hol volt

Másnap reggel az algyeyi hídán a halászhók kifogták a Tiszából Vönczy Pálné holttestét.

TANÜGY.

— A petrozsényi államilag segélyezett községi gymnasiumban a jelen tanévben a tanulók létszáma lényegesen emelkedett. Beiratkozott összesen a négy osztályba 83 tanuló, 23 tanulóval több mint a múlt tanévben. Különösen az első osztályban gyarapodott a tanulók száma mely most 40. Így tehát bizton várható, hogy rövid idő múlva ezen intézet egyike lesz a népesebb algymnasiumoknak. A vidék is mind nagyobb mérvben kezd tudomást szerezni az erősen fejlődő intézetről, úgy hogy már a jelen tanévbe 27 a vidéki tanulók száma. Szóval mind inkább beigazolvra lesz a vallás és közokt. miniszter urnak az 1898. évben kelt magas leiratában tett nyilatkozata, mely a petrozsényi gymnasiumot állami szempontból fontosnak és szükségesnek, jelezte. Bizonyítja még ezt a dicséret és elismerés melyben a múlt tanévben a felsőbb hatóság a főigazgatóságtól részesült és az évvégi vizsgálatoknak fényes sikere.

Ezek mind arról tanuskodnak, hogy ezen tanintézet végleges rendezése elodázhatatlan kívánságom és hogy a nyilvánossági jogot mielőbb szükséges megadni gymnasiumunknak, mely után még rohamosabb fejlődése és teljes felvirágzása bekövetkezik. Megemlítjük még, hogy a jelen tanévben október 15-én a gymnasium új, a törvény kívánalmainak teljesen megfelelő tágas épületbe költözik át, hol egészen alkalmas nagy méretű tantermek és szertárak lesznek, továbbá teli tornacsarnok is rendeztetik be.

HIRDETÉSEK:

Kükülömenti bor

közvetlenül a termelőtől beszerezve a legjutányosabb áron kapható Petrozsényben az alulírott nál.

Tisztán kezelt legjobb minőségű borkészlet áll pinczémben kicsinyben és kívánatra nagyobb mennyiségben a n. é. közönség rendelkezésére.

Szavatosságot vállalok boraim jóságáért s tisztaságáért.

Petrozsény, 1901. szeptember hó 7.

Ullmann Lipót.

EMKE dala!

EMKE-papírt, levélpapírt vegyetek
Ha rá néztek feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok, tudjátok,
Hogy én nektek magyar papírt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják;
Magyar földön magyar népnek kínálják
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Ugy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyet a hazába maradjunk,
A magyar pénznt idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagy világ,
Hogy a magyar előre tör, s tenni vágy.

EMKE-papírt adjatok a kezembe!
Édes anyám, neked írok én erre,
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán **EMKE**-t kínáljon!

Kapható Petrozsényben csakis

Figuli Antal
papirkereskedésében.

Törköly,
szilviorium, rum és finom liköröket

bárki hideg uton minden készülék nélkül kitünő
minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATERICH A.

BUDAPEST,

VII., Dohány-utca 5. szám.

Sörmérő-készülékek, cikkek a borkezeléshez,
minden borbetegség elleni szerek.

Első és legrégibb üzlet e szakmában.

3—5

Fennállt 30 év óta.

Házeladás.

Petrilla község központján, főforgalmi helyén egy szilárd anyagból épült jókarban lévő s bármely üzletezélra kiválóan alkalmas 3 szoba, 1 konyha s a melléképületben 1 szoba s 1 istállóból álló ház udvarral s kerttel szabadkézéből, előnyös feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást ad a:

Kiadóhivatal.

Csemegeszőlő és gyümölcs.

Van szerencsénk Petrozsény és vidéke n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy 5 kilós postaküldeményként viteldíjmentesen szállítunk a rendeltetési postaállomásra:

URIDIVAT.

A legelegánsabb és legkitünőbb minőségű uri ruhakelmék a jelen és a legközelebbi évadra megérkezvén, kirakatomban és üzletemben megtekinthetők.

Miért is bátorkodom Petrozsény és vidéke intelligens uri közönségét a lugujabb divatu szövetek dús választékával felszerelt kelmekészletem megismerésére és az esetleges

ruhászükséglet szíves megrendelésére

tisztelettel felkérni.

A legfokozottabb igényeket is kielégítő gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról a legelőnyösebb feltételek mellett kezeskedve vagyok,

kiváló tisztelettel:

MANNHEIM F.
Petrozsény, főutca.

2—3

Ny. Figuli Antal gyorssajtóján Petrozsény.

Dessert asztali szőlőt	4.—. kor.
Hegyi asztali szőlőt	3.80. kor.
Hegyi borszőlőt	3.50. kor.
Vegyes asztali gyümölcsöt	4.— kor.
Turkestan sárga dinnyét	2.50. kor.
Zöld paprikát	2.80. kor.
Zöld ugorkát	2.80. kor.
Virágmézet péhdobozban	6.20. kor.

Versecz

Petrovits és Pautits,
szőlőföld birtokosok és szőlő-szállítók.

Portland és román cement, stukatur-nád.

Tűzkár elleni biztosítási ügynökség.	Élet- és baleset biztosítási ügynökség.
--	---

Van szerencsénk a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy Petrozsénybe a fő-utczán lévő

festék- és vasáru

üzletünkben,

minden, a vas- szakmához tartozó árucikkek, *ecsetek*, mindennemű *fegyverek* *dusválasztékban* és *jutányos áron* szereshetők be.

Tisztelettel:

Stern Adolf és Tsa.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kitünő borostyánkő olaj, máz-festék.	31—42	Flobert-fegyver és töltvények.
--	-------	--------------------------------------

Asfalt fedél-lemez, melyhez kátrány nem szükséges.

Mauthner-féle virág- és veteménymagvak

Salgó-Tarjani vastengely.